

Handläggare
Susanne Aplehag Balotis
Telefon: 08-508 15 049**Till**
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2014-12-18

Stockholmsenkäten 2014, angående ungdomars drogvanor, kriminalitet, psykisk hälsa, samt risk-och skyddsfaktorer

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:
Rapporten godkänns och läggs till handlingarna

Margareta Östrand
StadsdelsdirektörLars-Gunnar Winsa
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholmsenkäten utförs i skolor 9 och gymnasiet årskurs 2 vartannat år på uppdrag av socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Enkäten mäter ungdomars normbrytande beteende, drogvanor, kriminalitet, psykisk hälsa samt risk- och skyddsfaktorer. Stockholmsenkäten är en kartläggning som ger underlag till forskning samt fördelning av resurser för förebyggande insatser.

Förvaltningen konstaterar att eleverna i årskurs 9 uppvisar en positiv utveckling vad gäller ökad trygghet i bostadsområdet samt minskad alkoholkonsumtion, tobaksanvändning, droger och brott. Dock är det oroande att många elever upplever att någon vuxen i familjen dricker för mycket alkohol. Förvaltningen kommer att fortsätta att utveckla sitt brotts- och drogpreventiva arbete i samverkan med förskola, skola, polis och föreningslivet.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning
Avdelningen för individ- och familjeomsorgBjörkhagsplan 6
Box 5117, 121 17 Johanneshov
Telefon 08-508 15 049
Växel 08-508 15 000
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Bakgrund

Stockholmsenkäten utförs vartannat år på uppdrag av utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen, och går ut till

grundskolans alla elever i årskurs 9 och gymnasiet årskurs 2. De kommunala skolorna har en obligatorisk medverkan medan de fristående skolorna deltar frivilligt. Förutom Stockholms stad har 16 länskommuner genomfört enkäten 2014. Stockholmsenkätens syfte är att:

- Kartlägga ungdomars drogvanor, kriminalitet, skolk, mobbning samt risk- och skyddsfaktorer
- Ge en uppfattning om hur olika normbrytande beteende förändras över tid
- Förse kommuner och stadsdelar med lokala data om normbrytande beteende
- Ge underlag för forskning och utveckling samt att fördela resurser för förebyggande insatser
- Mobilisera elever, skolpersonal och föräldrar i det förebyggande arbetet

Eftersom resultaten från Stockholmsenkäten delas upp på fyra grupper (grundskola/gymnasiet respektive pojkar/flickor) så blir dessa bitvis små till antalet. Viktigt att tänka på när man jämför resultaten på stadsdelsområdesnivå över tid är att det kan variera mycket från ett år till ett annat just på grund av att det inte är så många elever i varje grupp som svarat.

Siffrorna får god tillförlitlighet om de jämförs *mellan* stadsdelsområden för *samma* år (eller mellan stadsdelsområdet och staden i stort) samt att man över tid istället tittar på *hela Stockholms stad*.

Mätningarna har gjorts i Stockholms stad sedan 2002.

I 2014 års mätning deltog, i Stockholm, 4 520 elever i årskurs 9, varav 208 elever från Skarpnäck. Mätningarna gjordes i februari 2014 och publicerades på stadsdelsnivå i september 2014.

Frågorna är indelade i olika områden: Droger och spel, brott och utsatthet för brott, skola, fritid och föräldrar och psykisk hälsa.

I bilagan redovisas ett urval av 2014 års resultat från Stockholmsenkäten årskurs 9, dessutom redovisas jämförande statistik från år 2008 och i vissa fall från 2010, samt besöksstatistik från stadsdelens ungdomsgårdar.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen

2014-12-11, i rådet för funktionshindersfrågor 2014-12-10 och i pensionärsrådet 2014-12-11.

Ärendet

Samtliga redovisade resultat från Stockholmsenkäten i detta tjänsteutlåtande gäller elever i årskurs 9.

Alkoholkonsumtionen har gått ner från 154 cl per år till 90 cl per år, och resultatet ligger under genomsnittet i staden. Resultatet följer tidigare års nedåtgående trend i hela staden. Det gäller även antalet storkonsumenter av alkohol som har sjunkit från 14,7 procent 2012 till 11,9 procent 2014.

Användningen av tobak har minskat från 19 till 16 procent från 2012 till 2014. Sedan 2012 ligger flickornas andel av rökarna högre, även om den har gått ner något till 2014.

Ingen av stadsdelens elever i åk 9 uppger att de snusar.

Glädjande är att andelen som köpt cigaretter i butik eller kiosk har minskat rejält från 67 procent 2012, till 22 procent 2014.

Förvaltningen ser det som ett resultat av satsningen på tillsynsarbetet i stadsdelen under senare år.

Elever som någon gång har använt narkotika har minskat något från 11,1 procent 2012 till 10,3 procent 2014 och ligger något under stadens snitt. Stadsdelen har sedan 2012 tillfört medel till resursenheten för barn och ungdom för det drogförebyggande arbetet. Stadsdelens ungdomsgårdar arbetar uppsökande och har i samverkan med polisen och lokala föreningar arbetat förebyggande med olika insatser, främst med ungdomar men även med föräldrar.

När det gäller brott är andelen elever som uppger att de har snattat under de senaste 12 månaderna högre än genomsnittet i staden. Andelen var 24 procent 2012 och 26 procent 2014. Stadens genomsnitt var 20 procent 2014. Andelen elever som uppgav att de flesta kamraterna begår allvarliga brott var 8 procent 2014. Stadens genomsnitt låg på 7 procent.

Andelen som känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensamma sent en kväll i området har utvecklats positivt mot tidigare år. Från 68 procent 2012 till 75 procent 2014.

Andelen som tycker att de har en god psykisk hälsa är mycket jämn över hela staden och ligger på en ganska stabil nivå från

2008. Andelen i Skarpnäck har som högst legat på 61 procent 2010 till den lägsta nivån 57 procent 2014.

En oroande ökning har skett när det gäller elever som svarat ja på frågan; Tycker du att någon i din familj dricker för mycket alkohol? 2012 var siffran 10 procent medan den 2014 hade stigit till 19 procent. Genomsnittet var 11 procent i staden.

Av de elever som spelar uppger 28 procent att de haft problem med sitt spelande. Det är en relativt kraftig ökning mot tidigare år. Som lägst var andelen 13 procent 2010.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att resultaten av Stockholmsenkäten ska analyseras och användas i högre grad än tidigare för att planera det preventiva arbetet främst i samarbetet mellan skola, socialtjänst och polis. Förvaltningen är försiktig i sin tolkning av siffrorna eftersom statistiken baseras på ett relativt litet urval av elever i årskurs 9.

Den satsning som förvaltningen gjort sedan 2010 på det förebyggande arbetet genom Skarpnäckslyftet har gett relativt goda resultat i trygghetsmätningarna. Lokala nätverk och samverkan mellan myndigheter har byggts upp.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning fortsätter att arbeta för att motverka bruket av cannabis och andra droger. Förvaltningen ansökte och fick beviljat från och med maj 2014 medel från socialförvaltningen för att minska bruket av cannabis och andra droger. Målsättningen är att minska drogmissbruket bland unga i Skarpnäcks stadsdelsområden och öka medvetenheten och kunskapen hos föräldrar om cannabis och andra droger.

Beslut har fattats i SSP (samarbete skola, socialtjänst och polis) till att arbeta vidare med analysen av resultaten i Stockholmsenkäten. Arbetet är planerat att utmynna i en gemensam handlingsplan under 2015, utifrån varje skolas utvecklingsområden.

Förvaltningens mening är att 2014 års resultat av Stockholmsenkäten visar att satsningarna på förebyggande insatser kan ha medfört en gynnsammare utveckling än vad som varit fallet om dessa satsningar inte skulle ha genomförts. Dock visar resultaten att det preventiva arbetet måste fortsätta

utvecklas, främst samarbetet mellan förskola, skola, socialtjänst och polis(SSP).

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner rapporten och lägger den till handlingarna.

Bilagor

1. Statistik ur Stockholmenkäten 2014 samt jämförande uppgifter från 2008, 2010 och 2012.
2. Stockholmsenkäten 2014. Fås på begäran.